

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — — — 16 kor.
 Negyedévre — — — 4 "

Kelyleben hához hordva:
 Egész évre — — — 20 kor.
 Negyedévre — — — 5 "

Vidákra postán szállítva:
 Egész évre — — — 24 kor.
 Negyedévre — — — 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatásán
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes példák ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, aug. 18.

»Derék magyar katonák.«

Nem magyar származású ember mondta, tehát nem lehet öndicséretnek nevezni. Báró *Karg* ezredes, a nagyvárad 37-ik közös gyalogezred parancsnoka gratulált ezekkel a szavakkal a nagyvárad honvéd-hadapródiskola először felavatott növendékeinek.

Szebb dicséretet hamarosan nem is kaphattak volna hadapródjaink.

A mint végimentem az utcán, itt is, ott is egy-egy ragyogó arcz üdvözölt. Szokatlanul csörgött még a fiatal katonák oldalán a kard, de a mi hiányzott a megszokásból, azt bőven pótolta a túlárado önértzet, a magyar katonai büszkeség. Valamennyiök arczán látszott, hogy ma egy vitéz, képzelt katona mondta szemökbe az elismerés szavait:

— Derék magyar katonák!

Jó lesz ezt följegyeznünk és alkalom adtán majd felhasználunk, ha a magyar katonai erényeket kétségbe próbálnák vonni.

Mert az eddigi gondolkodás az volt, hogy a magyar ember igen jó közlegénynek, de már a magasabb tiszti rang csak németek, csehek, horvátok számára teremtett. Ennek a felfogásnak nyomai láthatók még ma is mindenfelé. Magyar ember még eddig nem volt közös hadügyminiszter, a 14 hadtestparancsnok közül egyetlen egy magyar van: Galgóczy Antal, az sem sokat tud magyarul s a vezérkarban keresve is alig lehet magyar embert találni.

Nem lehet ki sem számítani hamarjában, micsoda nagy kárt okozott ez a felfogás a hadseregnek. Távol tartotta a hadsereg voltaképpen hordozójától: a tisztikartól a legharcziasabb, legjobb elemet: a magyart. Ki tudja, nem volna-e a monarchia történetébe kevesebb vereség feljegyezve, ha a magyar katonákat magyar tisztek vezették volna a tűzbe?

Nagy bölcsesség van az egyház amaz intézményében, hogy odasiet haldokló fiai mellé és bátorító, biztató szavaival kíséri át a nagy utra. Ezzel megerősíti a csüggedő lelket s a kit Istennek nevelt egy életen át, megtartja Istennek a halálban is.

Tegyük fel már most, hogy idegen pap hozná az utolsó vigaszt, a ki a beteggel meg nem értetheti magát: ki hiszi, hogy ennek a szavai tudnának a betegre hatni?

Ugyanigy van a katona is. Bátorságra, halálmegvetésre neveljük a béke hosszú évein át, de mikor jön a kritikus perc, akkor a gyilkos golyók kegyetlen füttyülése tulharsogja a bátorságról tartott lecczék

visszhangját, a siró golyók eszébe juttatják a katonának a siró gyermeket, a siró feleséget — s remegve fut fedezet alá akkor, mikor gyilkos tűzben előre kellene rohannia.

Itt lép előtérbe a tiszt magasztos hivatása. Egy-két találó szóval s minden szónál szebben beszélő példával neki kell lelket vernie a remegő katonába. És ily kritikus percekben egy lelkesítő vagy korholó, de a legénység lelkéhez szóló szónak óriási hatása van.

Königrätznél történt.

A leggyilkosabb tűzbe, a porosz golyók záporába odavezényelték a 60. gyalogezredet, hogy foglaljon el valami fontos pontot. A rohamot lassan kellett előkészíteni s egy német kapitány, *Müller* századjára bízta a támadás megnyitását.

A kezdet majdnem legyőzhetlenül néheznek bizonyult. Alig haladt valamennyire a század, a porosz golyók borzalmasan kezdték a sorokat ritkítani. A legénység sápadtan, tétovázva haladt előre, már kérdéssé vált a támadás egész sikere is, mikor maga *Müller* százados is halálosan találva összerogyott.

A haldokló kapitány melléből ömlött a vér. De azért összeszedte utolsó erejét, felemelte kardját, az ellenségre mutatott s rákiáltott katonáira:

— Előre, magyar vér! Éljen a magyar!

A katonák arczán lelkesedés pírja váltotta fel a halálos sápadtságot, rohamlépésben, szemet behunyva futottak előre — s az ellenség meghátrált. A 60. gyalogezred becsületét megmentette egy idejében odakiáltott magyar szó.

Müller kapitány esetét bele kellene venni a szolgálati szabályzatba, hogy az ő szelleme terjedne mindenütt a hadseregben.

Ezt pótolni vannak hivatva a ma felavatott hadapródok. Az ő személyükhöz, hazafias és katonás gondolkozásukhoz a nemzetnek nagy reményei fűződnek. Kettős feladatuk lesz: kiképezni a magyar nemzet drága kincsét: erőteljes ifjúságát vitéz katonákká és elősegíteni a magyar nyelv, magyar szellem, magyar katonai erények győzelmes bevonulását az egész hadseregbe. Ha az intézet hazafias és minden tekintetben kitűnő tanáraitól nyert oktatást megszívlelik és annak megfelelőleg cselekszenek, akkor e kettős feladatukat sikerrel fogják megoldani. Akkor meg fognak felelni a dicséretnek, melyet báró *Karg* ezredes elragadtatásában mondott nekik s lesznek valóban derék magyar katonák!

Dr. K. A.

Hadapródok felavatása.

A nagyvárad honvéd-hadapródiskola tegnap délelőtt 5 Felsőge a király születésnapján először bocsátotta ki az életnek végzett növendékeit. Mint a gondos anya az ő gyermekeit, oly féltő gonddal nevelte a hadapródiskola növendékeit. S mint a szerető anya: épp oly büszkeséggel bocsátja az életbe is a hadapródiskola azt a 89 ifjút, kik tegnap kapták meg a kitűnő hosszú kardot.

Zajos büszkeséggel tekinthet a távozó ifjakra a hadapródiskola; a nagyvárad növendékek nemcsak itt előttünk váltak ki, hanem megelőzték a pécsi növendékeket is, a menyinyiben a nagyvárad hadapródok legnagyobb részét a pécsiek előtt lettek rangosztályozva.

Tábori mise.

Reggel 8 órakor a Bónéi-kut mellett, a nagy katonai gyakorlóterén hálaadó Isten-tisztelet volt 5 Felsőge a király születésnapja alkalmából.

A misét *Andrássy* Péter katonalelkész mondotta; közben a 37. gyalogezred zenekara egyházi darabokat adott elő.

Részt vett a tábori misén az egész nagyvárad helyőrség. Ott voltak *Albach* altábornagy és *Schlemüller* vezérőrnagy vezetése alatt az összes tisztek, valamennyi Nagyváradon lévő ezred. A gyalogezredek háromszor sortűzet adtak; ebben a sortűzben ott szólt még a honvéd-hadapródok Mannlicherje is, azoké a hadapródoké, a kik egy órával később már hosszú karddal sétáltak a város utcáin. Még a miséhez mint növendékek, szakaszba beosztva fegyverrel és oldalfejjel vonultak ki.

Gyönyörű színes képet nyújtott a messze nyúló zöld mezőn az ezer meg ezer katona, a mint áhitatos csendben hallgatták a misét s a mint vezényszóra egyszerre emelték kezüket: »Imához!«

Mise végével a csapatok széteszlottak a kaszárnyákba. A tölgyfalellyel díszített csákok végig vonultak az utcákon s aztán megkezdődött a helyőrség legénységének legkedvesebb foglalatossága: a pihenő.

Eskü előtt.

A tisztikar legnagyobb része és a katonai zenekar a hadapródiskola növendékeivel bevonult mise után a hadapródiskola udvarára. Ugyancsak velük ment egy, erre a célra alakított honvédszászlóalj is.

A csapatok rövidesen elhelyezkedtek. Külön a vendégek és a be nem osztott tisztek, külön a honvédszászlóalj, külön a harmadéves növendékek és végül külön a nap hősei: a felavatandó növendékek.

Utóbbiak még mindig növendéki egyenruhában, vállukon puskával sorakoztak.

A mint felálltak, eléjük lépett *Kovács* József főhadnagy, a hadapródiskola segéd-tisztje és messze csengő hangon felolvasta a hadapródokká kinevezett növendékek névsorát s azt, hogy ki melyik ezredhez osztatott be.

A 89 növendék közül 11-en mennek a lovassághoz, 78-an a gyalogsághoz.

A felolvasás után a növendékek felsiettek az épületbe, átöltöztek s pár percz múlva ragyogó arczzal, ragyogó új egyenruhában, fényes, hosszú karddal megjelentek, mint hadapródtiszthelyettesek.

Az eskü.

Az eskü szent szertartásához külön kis asztalka volt felállítva. Az asztalkán feszület, mellette jobbra és balra egy-egy égő gyertya. Ott állott egy zászlótartó is, a 4. honvéd gyalogezred zászlójával, mellette egy honvédtiszt.

Mikor a felavatandó hadapródok sorakoztak, előállt *Aranyossy C. József* honvédtiszt és megszólította lelkes hangon a kis katonákat:

— Keresztény magyar hadapródok!

Aztán hazafias és vallásos szellemtől áthatott, szép beszédben figyelmeztette őket az eskü szentségére s felhívta, tegyék le az esküt.

Nyolczvankilencz ifjú erőteljes, érczes hangon mondotta el az eskü szavait, hogy ő Felségéhez a királyhoz és az ország szentesített törvényeihez hűvek maradnak mindhalálig.

Nem kell feledni, hogy a honvéd-hadapródiskolák a közös hadsereg számára is képeznek tiszteket s így most már közös tisztek is lehetnek az esküt a magyar alkotmányra. Innen csak egy lépés kell a 48-iki ideálhoz: hogy a közös hadsereg magyar ezredei is esküdjének föl az alkotmányra.

Eskü után.

A mint az eskü szavai elhangzottak, *Mayor Miklós* őrnagy, a hadapródiskola kitűnő parancsnoka lépett elő s tartott az új hadapródokhoz tüzes, magyaros búcsubeszédet.

Figyelmeztette őket, hogy a komoly munka még csak most kezdődik s ez a munka az élet munkája, mely kegyetlenül megpróbálja a férfi erejét és jellemét. Arany szavakkal írta lelkükbe, hogyan viselkedjenek az élet ezerféle bajai közt s hogy soha se felejtsek az iskolában nyert oktatásokat. A mindvégig emel-

kedett szellemű beszédet e lelkes szavakkal végezte:

— Küzdjenek Istenért, hazáért, királyért!

Az őrnagy beszéde nagy lelkesedést keltett. A felavatott hadapródok kirántották kardjukat s magasra tartott kardokkal, lelküsedve kiáltottak háromszoros éljent.

A lelkes éljenzés csillapultával előállt *Kiss László* hadapródtiszt helyettes s szép szavakban köszönte meg az őrnagynak, valamint az egész tisztikaruk odaadó fáradozását. Mintegy feleletül *Mayor Miklós* őrnagy utolsó szavaira, ezzel a fogadalommal végezte beszédjét:

— Küzdeni fogunk és dicsőséget szerzünk Istennek, hazának, királynak!

A felzúgó éljenzés pedig mintha mindnyájunk kívánsága csendült volna ki:

— Amen! Ugy legyen!

„Derék magyar katonák.”

Erdekes és valóban megkapó jelenet következett ezután.

Báró Karg ezredes, a *József* főherceg nevét viselő 37. gyalogezred parancsnoka ott hagyta a tisztek csoportját, odalépett az új hadapródokhoz, megszorította egyik tiszt helyettes kezét és magyarul a következőket mondotta:

— Gratulálok, fényes volt, derék magyar katonák!

Azt az egetverő éljenzést, ami erre a kijelentésre támadt, leirni lehetetlen. Mindannyian lelkesen éljenztek a derék ezredest, a ki ily őszinte elismeréssel tüntette ki a magyar katonai nevelés sikerét.

Ezután az új tiszt helyettesek átléptek a tisztikar csoportjába; a disz zászlóalj és a harmadéves növendékek pedig diszmenetben elvonultak.

És egy negyedóra múlva büszkén csörömpölő kardok hirdették mindenfelé Nagyvárad utcáin, hogy a honvédségnek 89 vitéz hadapródjával többen szolgálnak büszkeségére.

Délben a hadapródiskola nagytermében diszebéd volt, melyen számos lelkes felkészült hangzott el.

Megható volt a hadapródok búcsuzása volt tanáraiktól s szeretett parancsnokuktól, kik könnyezve vettek búcsút volt tanítványaiktól.

Kik az új hadapródok?

Az újonnan kinevezett hadapródok névsorát a következőkben közöljük:

218. számú *iskolai napi parancs*. Nagyvárad, 1902. évi aug. hó 18. án.

Elölleptetés: A mai napon kiadott 33-ik számú Rendeleti Közlönyben (személyes ügyek) közzétett 1902. évi augusztus hó 14-én kelt 5533/eln. számú honvédelmi miniszteri rendelettel, 1902. évi augusztus hó 18-ával. 1902. évi szeptember hó 1-étől számitandó ranggal: az alább felsorolt és a hadapródiskola IV. évfolyamát végzett növendékek, *hadapród tiszt-helyettesekké* kinevezettek és pedig:

A) A gyalogságnál:

Kiss László 1. rangsz. a pozsonyi 13.
Szénássy László 3. rangsz. a brassói 24.
Ferger László 6. rangsz. a soproni 18.
Kereső József 7. rangsz. a kolozsvári 21.
Ghilezan János 8. rangsz. a sziszeki 27.
Vinkler Szilárd 11. rangsz. a miskolci 10.
Horváth Endre 12. rangsz. a pozsonyi 13.
Nagy István 13. rangsz. a budapesti 1.
Egmann Ernő 15. rangsz. a debreczeni 3.
Gyarmati János 16. rangsz. a nyitrai 14.
Végh Guidó 18. rangsz. a szegedi 5.
Lemberkovic Jenő 19. rangsz. a trencsényi 15.
ditrói Csibi Lőrincz 21. rangsz. a károlyvárosi 26.
Satojka Aurél 23. rangsz. a kolozsvári 11.
Aschenbrier József 24. rangsz. a lugosi 8.
Bencze Béla 25. rangsz. a soproni 18.
Sebestyén János 26. rangsz. a kolozsvári 21.
Mihálffy Pál 29. rangsz. a budapesti 1.
Herczegh Géza 30. rangsz. a pozsonyi 13.
Kopacsek Aurél 31. rangsz. a debreczeni 3.
Balogh Ferencz 33. rangsz. a szatmári 12.
Tillmann Aladár 36. rangsz. a munkácsi 11.
Béres Gyula 37. rangsz. a soproni 18.
Illyésy Ferencz 38. rangsz. a nyitrai 14.
Kránitz Károly 39. rangsz. a besztercebányai 16.
Leposka József 40. rangsz. a szegedi 5.
Toperczer Barna 40. rangsz. a szatmári 12.
Schütz Ernő 44. rangsz. a károlyvárosi 26.
Scheffer Jenő 48. rangsz. az eszéki 28.
Bocsó István 52. rangsz. a szabadkai 6.
Zavilla Ernő 57. rangsz. a zágrábi 25.
Blazek József 59. rangsz. a nagyváradai 4.

A „TISZANTUL” TÁRCZAJA.

Kirándulás a Szamos-bazárba.

Írta: dr. Némethy Gyula.

Hát ez meg már mi? kérdezni fogja a Tiszántul nem egy olvasója egy pillantást vetve tárczánk címére. Bizony erről sem Schmidt *Das Bihar-Gebirge*, sem K. Nagy Sándor *Biharország* című elterjedt munkája nem igen tud. Ehhez a tudáshoz mérten sok váradi ember látta a Gerner-gratot és a Jaogfraut, a Vezuvot meg Norvégia fjordjait, de a Szamos-bazárban, ott ugyan meg nem fordult. Nomina sunt odiosa, neveket emlegetni kellemetlen dolog. De bezzeg tud róla *Kiss Dávid* bátyánk (Czárán után), aki szives volt minket is elvezetni oda, tudnak róla *Szádeczky Lajos* és *Apáthy István** egyetemi tanárok, kik Kolozsvárról is eljöttek, Erdély sok szépségét mellőzve az egyik tavaly, a másik az idén, hogy gyönyörködjenek Biharország szépségeiben. A leíró földrajz érdeke, hogy minél előbb világot lásson egy a Biharhegységet valahára teljesen ismertető mű, no meg egy népszerű kalauz, mert nagyon igaz, amit tavaly mondott e sorok írója előtt a dicső emlékü *Schlauch Lőrincz* bibornok, hogy t. i. saját megénkét sem ismerjük.

* Apáthy István a külföldön is ismert zoológus, kinek híre még Japánba is elhatott, nevével, Czáránal és másokkal a Galbinába öt napos kirándulásra mentek július végén. Meg nézték a Csetátyét (a biharit) is. A Biharhegység leggrandiózusabb szikla-várát.

A Szamos-bazár alig másfél kilométernyire fekszik a meleg Szamos eredetétől, mely aztán kilépve Biharból, Erdélyben folytatja pályafutását s egymásután Kolozsvár, Deés Szamos újváros Szatmár városok mellett halad el. Stina de Váleról, remek fürdőnkől egy napi kirándulást képez, még pedig, ha a Czukor-várat mellőzzük, egy rövid napi tourt. Bilincses Sz. Péter napján, augusztus elsején indult el kis társaságunk reggel 6 óra előtt, remek időben, fürdőnkől, *Kiss Dávid* vezérlete alatt, mokány Ducephalusokon, ami nem annyit jelent, hogy gyalog nem lehet épen annyi idő alatt megjárni az egészet, hanem, hogy egy kis, ha nem is épen sardanapáli kényelemnek áldoztunk. Mokány Rozinántéink lábai lettek harmatosak attól a nedvességtől, mely a dérből megmaradt, nem a mi lábszáraink. Igenis dértől; mert 9 napi stinai tartózkodásunk alatt csaknem minden reggel dér volt s egyáltalán a legszebb, legkellemesebb idő. Hogy pedig kényelmünk nem volt épen sardanapáli kényelem, azt is elhíheted kedves olvasó, ha megmondom, hogy egyikünk-másikunk, gyermekkorában tilt utoljára lóháton.

Utunk a Bazárig ugyszólván merő hegygerinceken vezetett. Először a Vurv Pojeni (1627 m.) nyugati oldalára kapaszkodtak föl szelid és lassu paripáink (az enyémmek csak egy látó szeme lévén, mindig forgatta a fejét, midőn pedig lóhátról akartam olvasni a Tiszántul, megjédt és majd elragadt.) A Kereszthegy a Golgotha sziklá, Dávid és Góliáth sziklapiramisok mélyen alattunk emelkedtek. Azután

a remekszép Bohogyó (Bohodei) felé tartottunk, (1656) melynek alját egyik oldalon fényes borítja, melyből pompás ellentétet képezve plasztikusan emelkedtek ki a hegycsúcsnak romokhoz hasonló sziklá, a többi közt a Jerichó romjai.

A Bohodei keleti oldalán haladtunk el keskeny hegyi ösvényen, melyen több és nagyobb kövek voltak, mint macska fejjel kővezett utcainkon, csak hogy azokat nem mi éreztük, mint itthon. Balra tőlünk emelkedett a stinai hegyek zordon fenségű királya, hármass csúcskoronájával a Bocsásza, mely 1792 méternyire magasodik a bájos Drágán völgye fölött, melynek vize már Erdélyben ömlik, a Körözs még ott olajtalan hullámaiba. A Cornu Muntilor, Carligata csúcsok egymásután maradtak el baira tőlünk, végre a Peatra Arsa melynek kopasz oldalán kellett leereszkednünk, de immár gyalog, a meleg Szamos völgyébe.

Az egész út 3 és fél óráig tartott, már t. i. a völgyig, melybe előbb lombos, majd tűlevelű erdőben ereszkedtünk le. Az egyhangú és mindennapias, lezselvel borított hegyoldal után egyszerre a legszebb, legregényesebb környezetbe jutottunk. A Szamos itt remek csillogó fehér mészkő sziklafalak közé szorult, melyeknek ormain fényderdő setélik a leghatásosabb kontrasztot képezve. E mészkő sziklahegyek aránylag csekély területen annyi érdekes meglepő patakok barlangot, hegyzórlatokat, (Klamm) képeznek, hogy a látóivalók sokfélesége, a sziklatorkolatok, alagutak hű-

Strobenz Alajos 60. rangsz. a nyitrai 14.
Stürmer Rezső 61. rangsz. a kassai 9.
Scipiades Iván 62. rangsz. a miskolci 10.
 árkos **Barabás** Vilmos 65. rangsz. a budapesti 1.
Wittich Béla 66. rangsz. a károlyvárosi 26.
Bulhy Lajos 67. rangsz. a munkácsi 11.
Falczner János 68. rangsz. a szatmári 12.
Kováts Béla 69. rangsz. a nagyvárad 4.
Gaáli Ernő 74. rangsz. a budapesti 1.
Györke Péter 75. rangsz. a szegedi 5.
Lengyel Elemér 78. rangsz. a nagyszabadi 23.
Soós János 79. rangsz. a nyitrai 14.
 K. **Herdlczka** Arnold 84. rangsz. a debreczeni 3.
Vuk Mihály 86. rangsz. a károlyvárosi 26.
Scharfner Agost 94. rangsz. a károlyvárosi 26.
Szelóczky Dezső 91. rangsz. a kassai 9.
Draveczy Zoltán 94. rangsz. a debreczeni 3.
Timár Béla 98. rangsz. a szabadkai 6.
Barényi Ferencz 99. rangsz. a zágrábi 25.
Estefányi Jenő 100. rangsz. a besztercebányai 16.
Szabó József 101. rangsz. a székesiehrvári 17.
Thámos Antal 102. rangsz. a nyitrai 14.
Szándy Ödön 103. rangsz. a kolozsvári 21.
Vadas Jenő 107. rangsz. a nyitrai 14.
 Kossuthfalvi és udvardi **Kossuth** Elek 108. rangsz. a munkácsi 11.
Brezina Gyula 110. rangsz. a marosvásárhelyi 22.
Suhajda Kálmán 111. rangsz. a brassói 24.
Papp Dezső 115. rangsz. a debreczeni 3.
Rigó Dezső 116. rangsz. a verseczi.
 Gy. **Szűcs** Károly 119. rangsz. a szatmári 12.
 ecsedi **Csapó** Márton 112. rangsz. a munkácsi 11.
Séner Lajos 123. rangsz. a pécsi 19.
Káló István 124. rangsz. a nagyvárad 4.
Tamás Kálmán 127. rangsz. a marosvásárhelyi 22.
Liszkay Győző 128. rangsz. a soproni 18.
Róth Gyula 130. rangsz. a lugosi 8.
Podhráczky András 131. rangsz. a pécsi 19.
Lengyel István 132. rangsz. a brassói 24.
Stolzenberg Vilmos 133. rangsz. a marosvásárhelyi 22.
Schultz József 134. rangsz. a munkácsi 11.
Kaffka Károly 137. rangsz. a debreczeni 3.
Koós András 144. rangsz. a marosvásárhelyi 22.
Blascsek Károly 145. rangsz. a gyulai 2.
Kostyán Béla 146. rangsz. a brassói 24.
Fathy-Nagy Kálmán 150. rangsz. a szegedi 5.
Vizy Akos 151. rangsz. a nagyszabadi 23.
Várady Kálmán 152. rangsz. a brassói 24. honvéd gyalog ezredhez.

B.) A lovasságnál:

Benkő János 1. rangsz. a pápai 7.
Keresztessy Géza 3. rangsz. a debreczeni 2.
Keresztessy Ödön 3. rangsz. a szegedi 3.

Kovács Albert 4. rangsz. a marosvásárhelyi 5.
Kracsencics Árpád 5. rangsz. a pécsi 8.
Kovács Jenő 6. rangsz. a szegedi 3.
Fái Fáy Zoltán 7. rangsz. a kassai 5.
Földes Győző 8. rangsz. a váci 6.
Jelenffy Ferencz 9. rangsz. a kecskeméti 4.
 lubiovári **Raisz** Tivadar 10. rangsz. a váci 6.
Fördös Géza 11. rangsz. a pécsi 8. honvéd huszár ezredhez.

Midőn ezen kinevezéseket a legnagyobb örömmel közlöm, s önöket, mint újonnan kinevezett hadapród-tiszthelyetteseket az intézet kötelességéből hivatásuk életpályájuk dicső útjára elbocsájtom; irdíttatva érzem magamat, hogy úgy a saját, mint az intézet tiszti és tanári kara nevében, a legszivesebb szerencse kívánataimat kifejezzem.

Szenteljék önök minden érzelmeiket; minden odaadó tevékenységüket és törekvésüket folyvást és szüntelenül a m. kir. honvédség jólétének és dicsőségének emelésére!

Azt a forró katonai szívet, melylyel önök a mai napon magasztos életpályájukra lépnek, éltek utolsó napjáig változatlanul őrizték meg!

Legyenek önök a katonai erényeknek, a nemes önmegtartózkodás és önfeláldozásnak mindenkor tündöklő példaképei, hogy bármikor dicső hivatásukat követve, a honvédség üdvére intézetünk díszére válljanak!

Major őrnagy,
iskolaparancsnok.

A francia kulturharcz.

Combes erőszakos intézkedése még mindig forradalmi lázban tartja Franciaországot. Bretagneban és Normandiában, a royalizmus e fészkeiben a lakosság még mindig ellentáll a kongregációs rendeletek végrehajtásának. A nép valóságos barrikádokat épít és őrt áll a zárdaiskolák előtt. Egy-egy iskola bezárása egész községek nyugalmaát dölja fel. A rendeletek végrehajtása mindenütt nagy katonai készenléttel történik. Természetesen mindez a legkevésbé alkalmas a kedélyek lecsillapítására. A Combes-kormány nagy erőszakosságot fejt ki, de még mai napig sem lehet elmondani, hogy a kormánynak a működése mire fog vezetni. Már is hallatszanak hírek arról, hogy a radikálisok is sokalják azt a szigort, a melylyel a kormány eljár. Nem lehetetlen,

hogy az új parlamenti ülészek meglepetéseket fog hozni.

A belügyminiszter a leánykereskedés ellen.

Szell Kálmán belügyminiszter tudvalevőleg tervbe vette a nagy mértékben elharapódzott leánykereskedés megállítását. Legelsőbbben is megszorította az utlevelek kiszolgáltatását. Elrendelte, hogy a hatóságok hajadon lányok számára ezután csak úgy adjanak utlevelet, ha a leányokkal anyjuk is velük utazik, vagy a hol ez nem lehetséges, ott legalább azt igazolják, hogy az utazás a szülők tudtával és beleegyezésével történik s az utazás célja föltétlenül tisztességes. Ezzel egyidejűleg a rövid tartózkodásra szóló s a határszéli hatóságok által kiállított utlevelekre kimondta a belügyminiszter, hogy a ki a megszabott hosszabb tartózkodási időn túl marad külföldön, annak a hatóságok többé ne adjanak ilyen rövid tartózkodásra szóló utlevelet.

Egy pusztai iskola.

Kupócz, aug. 15.

Kevesen tudják talán, hogy **Kupócz**-puszta is van a világon; mely pedig egykor egyházas község volt; ma határának egy részével Szalacs, másik részével Vasad községhez tartozik s a **nagyvárad 1. szert. káptalan** tulajdona.

Hazánk védasszonyának: **Nagy-Boldogasszony** napján oly szép, lélekemelő és hazafias ünnepély folyt le e pusztán, mely értelmi és erkölcsi hatásában örökre áldást osztó, magasztos, hazafiasságában emlékezetes marad.

Kupócz-pusztát a virágzó földmívelés ipara jelentékenyen benépesíté elannyira, hogy az ottani tankötelesek száma meghaladja a félszázat; kik eddig a mintegy 6—6 kilométer távolságra fekvő egyik vagy másik községben szerezheték volna meg a legelemibb ismereteket, — mert közelebb nem találtak népiskolát.

Szerezhetek volna; de nem szereztek, mert nem volt módjukban a fenforgó nehézségeket legyőzni; így vadon nőttek fel, mint az erdei fa.

E hiányon segített a nagyvárad 1. szert. káptalan atyai gondoskodása, páratlan bőkezű-

vös sötétsége teljesen igazolja a »Bazár« elnevezést, melynél természetesen a napfényes kelet sötét bazárjaira kell gondolnunk. A látnivalók tömegéből kettőt emelünk ki: az egyik **Dabylon** barlangja, nagyszerű kapuzatával, a másik **Moloch** torka ez a fölséges hegyzoru-lat. **Dabylon** barlangjába egy remek klamm, vagy sziklahasadékon át kell behatolnunk. A magas alig egy ölnyi széles szorulatban azonban csak erős fatépcsőkön mehetünk be és fel, mely, alatt mélyen a Szamos egy ága zuhog, míg fölöttünk csak itt ott kékelik a sziklafal sötétségéből az égboltozat deréje. A nedves tépcsőkön a mély homályban csak lassan haladhatunk előre, úgy hogy 5 perc belétek, míg a szorulatból egy óriási barlangba jutunk, melynek itt ott hatalmas üregek adoak felső világitást s melyben a déli nap bámulatos fény és színbátásokat produkál. Wagneri operadiszetek jutnak az ember eszébe, Lohengrin bűvös barlangja a Venus-hegyen, míg e csudás barlang helyiégeit bejárja, melyből egy bámulatos, fölséges szikla kapu át jutunk ki ismét a subalpin flóra pompájában tündöklő szabadba. A fény és árny, a hideg és meleg színek ezer változatán kívül a víz, a bujdosó patak az mely életet elevenséget hoz e sziklabarlang termébe, melynek majd zúgását majd csöndes zuhanását, majd kedélyes csörgedezését hallja a barlangoknál halálcöndhez szokott fül. Hatalmas hosszukás tojásdad alakú sziklakapu át jutunk a szabadba, **Babylon** kapuján át. A kapu üregének magassága lehet vagy 10 méter szélessége fél annyi. A kapu ha-

talmas merőleges falaira egy vízintes sziklatömb fekszik még egyszer annyi magasságban mint egy óriási szemöldökfa gigászok kapuján fejezi be a fölséges portálét, mely a rézbányai híres portálénál mind méretekre, mind conceptióra, mind az arányok harmóniájára nézve nagyszerűbb.

Mellőzzük itt a sarkányzug leírását, melyből egy kisebb zuhatag bocsátja kristálytiszta vizét, e helyett egyenesen a másik fölséges sziklakapura térünk át. Ezen át még ezuttal ember nem hatolhat, csak a mellé épített vörös páholyból szemlélhetjük fölséges zordon-ságát. E páholy néhány öllel a sziklakapuzat teljes magasságánál lejjebb épült. Óriási, alui csaknem hegyessé váló töcsér alakja van e fölséges kapuzatnak, melynél az üreg magassága alattunk szédtősen tátongva, valami hatvan méternyi lehet, szélessége vagy 10 méter, szemöldökfája pedig oly szabályos vízintes vonallal keresztelzi a merőleges falakat, mintha emberi kéz alkotta volna a természet e sok ezredéves művét.

Nem kevésbé nagyszerű látványt nyújt a Szamos-bazár második fő-attractiója, a **Moloch-torka**, melynek elnevezése szintén Czárántól származik, s a többiekhez képest is igen találó. Képzeljünk egy keskeny, egy kisebb patak szélességű völgyet, melynek erdősebb oldalán foglalunk állást. Alattunk zúg a Meleg Szamos, hatalmas sziklányi kövek között. Előtünk két fölséges ragyogóan fehér sziklafal emelkedik 150—180 méter magasságban, melynek tetejét itt-ott fenyő tenyészet borítja. E

két fehér sziklahegy évezredekkel ezelőtt egy gigászi falat alkotott; ahol egész magasságában, ki tudja minő mechanikus folyamat közben ketté repedt, ott tátong most a **Moloch torka**, melyből sok vizesést alkotva egy patak ontja vizét a Meleg Szamos tajtékzó hullámaiba.

E fölséges, e gigászi klamm, sziklaszoru-latba Czáran tömérdek költséggel falépcsőt készített, melynek alsó része mint valamely ősalat bordázata fehérlik a Moloch torka sötétjéből. E lépcső, e drága lépcső felső része tönkre ment, épen az a része, amelyről bámulatos látványt nyújtott a Moloch torka felső vizesése.

Mi csak a sziklahasadék, a klamm legfelső részéről tekintettünk alá a vizesésre, melynek képét Balázs jó fotográfiája igen szépen adja vissza; az elébb vázolt állásponttól, a völgy másik oldaláról e felső rész már nem látható. Mi tehát két pontról gyönyörködöttünk e sziklahasadék zordon fönségében, t. i. alulról a völgy másik oldaláról és fölülről a hasadék legmagasabb pontjáról. Mindkét látvány bámulatosan szép és fölséges.

A Szamos-bazár harmadik nagy attractióját, a **Czukorvárat** nem tekintettük meg, mert körülményeink úgy hozták magukkal, hogy még naplemente előtt otthon kellett lennünk, de meg nem is indultunk elég korán. Így is eltelve a Szamosvölgy fölséges szépségével, tértünk haza, s az olvasónak se kívánunk egyebet, minthogy mielőbb része legyen ez oly könnyen megszerezhető és mégis oly nagy élvezetben.

sége. Kupócson ugyanis oly pompás iskolaházat építtetett, az iskolatermet oly czél- és mintaszerűen szerelte fel, a tanítói állást oly fényesen javadalmazta, hogy ez alkotása bármely fejlődött városnak is diszére és becsületére válnék.

Ez a pusztai szép vármegyénk éjszakai részében, hol a Szilágyból, Szatmárból és vármegyénkből idáig jutott oláh elem a magyarral találkozik s küzd, vonalába esik a róm. kath. hívek búcsujáró útjának is. Hogy legyen egy szent hely, melynél a búcsuzók elmondhassák áhitatos imájukat, az iskola közelében Radnay Farkas felszentelt püspök saját költségén egy díszes kökeresztet emeltetett s drága vasrácsos kerítéssel láttatta el.

Ezt a keresztet szentelte meg, ezt a népiskolát avatta fel Nagy-Boldogasszonyunknak napján Palotay László pápai prelátnak, nagyváradi kanonok, Hóza János szalacsi plebános segédkezelésével megható ünnepélyességgel, melyen a vidék előkelősége, a káptalani tiszttakar és Sipos Orbán Biharvármegye kir. tanfelügyelője is megjelent.

Az ünnepség Szalacson reggeli 8 órakor a róm. kath. szentegyházban kezdődött, hol ugyancsak Palotay László kanonok mondott misét, mely után a közönség Kupóc-pusztán a kereszt lábához gyülekezett. A megáldás bevégeztével az iskolaház tantermébe vonult a közönség, s itt megáldván Palotay László a helyiségeket, a közönséghez, a már kinevezett tanítóhoz és a gyermekekhez hazafias és lelkesítő beszédet intézett, buzdítván Isten imádságára, a felebaráti szeretet gyakorlására, a magyar hazáért és koronás királyi iránt tántoríthatatlan hűségre. Utána Sipos Orbán kir. tanfelügyelő tolmácsolta a magyar közművelődés és hivatala nevében hálás köszönetét a nemes és főtisztelendő káptalan képviselője előtt; meleg szavakban emlékeztetve a páratlan áldozatkészségről, melyet a káptalan e helyen az elárvult magyar nemzeti népoktatás és nevelés oltárára hozott s melylyel a még magyarul nem beszélő s nem érző kis honfiakat a magyar hazának hódítja meg.

Az ünnepség végeztével a megjelent vidéki értelmiséget a káptalan ottani főtisztje, Réti Sándor számtartójanak asztalához hívta vendégül, hol az első felköszöntőt Hóza János szalacsi plebános a káptalanra és Radnay Farkas püspökre mondotta, élénk tetszést és lelkesedést keltvén ékes és tartalmas beszédjével. — Sipos Orbán kir. tanfelügyelő ugyancsak a káptalan s annak jelenlevő tagját Palotay László prelátnak, ki a hazát már 48-ban is szolgálta, — majd a káptalani tiszttikart, mely a nemes káptalan intézkedéseinek, annak szellemében végrehajtója, éllette; — Palotay László szintén a káptalani tiszttikarért, különösen a jelenlevő főtisztért emelte poharát, eber gondjaiba ajánlván a zsenge intézetet, melynek virágzása s virágzásban tartása a gazdatisztek nem hanyatló szeretetétől függ; — Papp Imre káptalani főtiszt Radnay Farkas püspökért emelt poharát. Ezek s a még következő felköszöntések mindvégig megtartották az emlékezetes nap ünnepélyes és lelkesült hangulatát.

Talán kelletlenül is tovább időztem egy pusztai ünnepség leírásában, mert hiszen a nagyváradi káptalanunk eme követésre méltó hazafias alkotása ékebben s hangosabban szól minden dicsérő beszédnél; de azon meggyőződésben élünk, hogy mi, kik a magyar nemzeti kultúra terjesztésének csak egyszerű szemlélői vagyunk, mások alkotásának csak a jótéteményekben vagyunk részesei, kötelességet teljesítünk, midőn határtalan elismerésünknek e szerény leírásban kifejezést igyekeztünk adni.

A nagyváradi lat. szert. káptalan pusztán a kupóczi népiskola már a harmadik. Mindenütt: Iklódon, a Csökmőhöz csatolt Csirkő-pusztán s itt is a magyar nemzeti érdekeket szolgálja.

Illik, hogy emlékeztünk ércztáblájára mélyen érzett bálánkat letörülhetetlenül bevessük, s leveles lánánk drága nemzeti ereklyéi között a kupóczi ünnepség lelkesítő emlékét megörizzük.

A leveles lánára szokás felírni: »Itt voltak élnek, némák beszélnek; ide a kupóczi szép iskola falára is tehetnénk márvány táblát

lát e felirattal: Itt a hit és a magyar nemzeti érzelem szelleme él — s a helyett, aki alkotó: nemes tette beszél.

... ch ... n.

A király születésnapja.

Mint minden évben, most is loyálisan megünnepelte Nagyvárad város közönsége a legalkotmányosabb király születésnapját.

Vasárnap, a születésnap előestéjén nagy közönség kísérte a város főbb utcáin a József-ezred zenekarát, mely disztakaróddal vonult ki a várból s közel tíz órakor lért vissza a várban levő laktanyába.

Tegnap, hétfőn reggel 5 órakor ismét vigasz zenésze verte fel a város csendjét. A katonai zenekar járta be a város főbb utcáit.

A középületeket és igen sok magánháza fellobogóztak.

Tegnap, hétfőn délelőtt 9 órakor hálaadó istentisztelet volt a róm. kath. székesegyházban.

A templom tágas hajójában nagy számú előkelő közönség foglalt helyet. Ott voltak: Beöthy László főispán, Szunyogh Péter alispán, Rimler Károly polgármester, Medvigy Mihály táblai tanácselnök, Sável Kálmán kir. főügyész, Papp Miklós pénzügyigazgató, a városi és megyei tisztviselők, Sal Ferencz, Smetka Ödön és Martoncsik Lajos főgymnasiun, dr. Szombathy István és dr. Tóth Mihály főreáliskolai tanárok, a katonai tisztikar számos tagja stb.

Az ünnepélyes szent misét Vinkler József vál. püspök tartotta nagy segédlettel.

A székesegyházi ének- és zenekar kiváló egyházi zenedarabokat adott elő.

*

Ő Felsege születésnapját az egész országban megünnepele.

Csucsán a vasútállomás igen csinosan ki volt világítva vasárnap este.

Impozáns látványt nyújtott a Jádvolgy. Az ott lévő virágzó ipartelep környékét beragyogta az intenzív magnézium világítás. A Nagyváradra érkező vonat utasai sokáig gyönyörködtek a szép látványban.

*

A nagyváradi-újvárosi gör. kel. román templomban Ő Felsege születésnapja évfordulóján szent mise és isteni hálaadás tartott meg, a melynél Mangra Vazul püspöki helynök, megválasztott aradi püspök pontifikált. Pakala Tamás esperes, Papp János katonai lelkész, Papp György lelkész irattárnok és Bogye Pál lelkész segédkezelése mellett.

A fővárosban.

A király születésnapját a szokásos ünnepségek közt ülte meg a főváros közönsége. A középületeken, miniszteri palotákon, város-házán, megyeházán, színházakon és konzulátusokon, az iskolákon a dunai kikötők és a hajók árbócain nemzeti lobogó lengett. A tegnapi zápor daczára a vérmezőn a tábori misét és csapatszemlélet megtartották. A templomok amelyekben fényes »Te Deum«-okat tartottak, megteltek ünneplő közönséggel.

A hivatalos főistentiszteletet délelőtt 10 órakor tartották meg a budavári koronázó Mátyás templomban. A templom környékét, valamint a várba vezető utakat és a lánczid feljáróit már kora reggel nagy közönség szállotta meg, hogy tabuja legyen a felvonulásnak.

Ott voltak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Láng Lajos, Flósz Sándor és Cseh Ervin miniszterek, Nemeskéri Kiss Pál és gróf Wickenburg Márk államtitkárok, gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke, Tallian Béla alelnök, Wekerle Sándor a közigazgatási bíróság elnöke, dr. Vécsey Tamás egyetemi rektor, Csathó Ferencz, a királyi tábla elnöke, Darday Sándor, a főszámszék alelnöke, Székely Ferencz koronaügyész, báró Nyáry József és Thun Károly főrendiházi tagok, Beniczky Ferencz főispán Fazekas Gusztáv főjegyzővel, Firczak Gyula munkácsi püspök, Rudnay Béla főkapitány.

Lobkowitz herceg budapesti hadtestparancsnok tegnap délelőtt a király születésnapja alkalmából disz-szemlélet tartott a budapesti helyőrség fölött. Zeneszóval vonultak föl a csapatok teljes díszben. Hét órakor kezdődött fölvonulás és félkilencz órakor már négy oszlopban állottak. A Vérmező Attila-utcai részén tábori sátrat rögtönöztek, amelyben pálmák között állott az oltár. A hadtestparancsnok háromnegyed kilencz órakor érkezett meg és Czibulka altábornagy jelentése után megkezdte a szemlélet. Azután tábori mise volt, a melyet Ványa Ferencz katonai prépost-plebános mondott. A mise közben a csapatok háromszoros sortűzet adtak, a Naphegyen pedig megszólaltak az ágyuk. Azután díszmenet következett és ezzel a parádé tíz óra után befejeződött.

UJDONSÁGOK.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* A pápa nevenapja. Vasárnap, 17-én volt a katolikus világ fejének, Szent Péter utódjának, XIII. Leó pápának névünnepe. Ez alkalmából a világ minden részéből ezrével ment az üdvözlő távirat Rómába. A Vatikán könyvtárában nagy fogadás volt, a melyen az összes Rómában időző bibornokok is részt vettek. Róma minden templomában hálaadó szent miséket tartottak. A cataniai lakosság 30000 aláírással ellátott üdvözlő iratot küldött a szent Atyának. A pápa Ő szentségét rendkívül kellemesen lepte meg az a sok adomány, a melyet a katolikus nemzetek a Joákim templom kápolnáinak kiépítésére küldenek, továbbá a sok üdvözlő irat és virágadomány, melylyel Ő Szentségét, ki teljesen egészséges jó színben van, elárasztották.

* Uj kanonokok. Ő Felsege a király valóságos és közoktatási minisztere előterjesztésére a pécsi székeskáptalanban Wajdits Gyula tiszteletbeli kanonokot és papnevelő intézeti lelki igazgatót mester-kanonokká, és Kuznics József dolnyi-miholjáczi esperes plebánost tiszteletbeli kanonokká kinevezte.

* Az ujszülött főhercegnő megkeresztelése. F. hó 15-én, Nagyboldogasszony napján ment végbe Lipót Salvator főherceg és Blanka főhercegnő asszony Ő Fenségeik ujszülött leányának megkeresztelése Bécsben. A szertartást dr. Marschall Godfried fölsz. püspök végezte. Az ujszülött főhercegnő a keresztelésben Assunta Alix Ferdinanda Blanka Leopoldina Margarita Beatrix Josefa Raphaela Ignatia Philomena neveket nyerte.

* Veszett eb a megyében. Kis-Köly községben egy veszett eb garázdálkodott s megmarta Bulza Mari gyermekét. Szülei felutaztak vele a budapesti Hőgyes-intézetbe.

* **Buzakoszoru a királynak.** A király megígérte, hogy jelen lesz nagy elődjének, Mátyás király kolozsvári szobrának leleplező ünnepségén. A fejedelmek városa lelkesedéssel várja az uralkodót, a lakosság egymást mulja felül a királynak szánt meglepetések kieszelésében. Ezek közül a legszebb, legelmésebb alighanem a kolozsvári gazdák terve. Arra készülnek ugyanis, hogy mikor a király a Mátyás-szobor leleplezésére megérkezik, a város földjének legdrágább kincséből, arany-szemű buzakalászból koszorút fonnak s a kolozsvári földmivesek nevében átnyújtják a királynak. Az érdekes hódolatbemutató terve nagy tetszéssel találkozott. A mozgalom a földmives-zenekar vezetőitől indult ki.

* **Kinevezés.** *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Leszczynski* Korol okleveles rajzlanart a debreczeni róm. kath. főgymnáziumhoz, a fennálló szerződésből kifolyólag rendes tanárrá kinevezte.

* **Házi ezredünk a nagygyakorlaton.** A 37. gyalogezred legénysége ma a kora hajnali órákban hagyja el a várat, hogy a nagygyakorlaton résztvegyen. Városunkból — mint egy ízben már megirtuk — Tenkére mennek, hol *Szent István* király napját kegyelettel ünneplik meg. Ez alkalommal szent misét hallgatnak s a legénység örömeire pihenő nap lesz. Pár hétig tehát csendes lesz a vár, s az itthon maradt őrség foglalja el a máskor népes, hangos sánczokat.

* **Magyar szépség szobra Finnországban.** A helsingforszi finn országos kaszinó felhasználva azt a körülményt, hogy *Salio* Albin finn szobrász most Magyarországon időzik, mint a Stróbl akadémia tagja, megbizta a nevezett fiatal művészt, hogy készítse el az említett kaszinó részére a magyar női szépség egy modelljét márványban. A művész e végből Budapesten és a vidék több városában nézett körül, míg végre *Kecskeméten* állapodott meg és ott a város legszebb leányát kérte modellül. A tősgyökeres magyar szépség *Visontai* Tereska gyönyörű magyar viseletben túl a művészek modellt és a mű már annyira előre haladt, hogy legközelebb már gipszbe önti a művészt. A kik a művet eddig látták budapesti írók és művészek nem győzik eléggé dicsérni a modellt és a kivitel szépségét. *Salio* Albin a budapesti őszi tárlaton ki fogja állítani ezt a művet s aztán küldi el Finnországba.

* **A polgári fiúiskola parallel osztályai.** Nagyváradi városi törvényhatósági bizottsága a múlt esztendőben kimondotta, hogy a közs. polgári fiúiskolául a parallel osztályokat beszűnteti, mivel most már minden városrészben 5. és 6. osztálylyal is ki vannak bővítve a községi elemi iskolák. A polgári fiúiskola tanári kara tegnap beadványt intézett a városhoz s kéri, hogy ne szüntessék be a polgári fiúiskola parallel osztályait, mert az utóbbi négy év beiratási eredménye világosan mutatja, hogy azokra nagy szükség van. 1899—1900 évben már egyszer kimondták ezeknek a parallel osztályoknak a beszűntetését, de ezt a határozatot elejtették, olyan sokan jelentkeztek tanulók. A polgári iskola különben az iskola amelyre ilyen iparos városban igen nagy szükség van. Az elemi 5—6. osztályok nem pótolják a polgári iskolát.

* **Rotschild A. M. öngyilkossága.** Nagy feltűnést keltett Chicagóban *Rotschild* A. M.-nek öngyilkossága. *Rotschild*, ki a milliomos *Morris Nelson* veje, Chicago legelőkelőbb kereskedői közé tartozott, július hó 28-án főbe lőtte magát palotájában. *Rotschild* évek óta álmatlanságban szenvedett, s ez érlelte meg benne a végzetes tettet. Ez volt az oka, hogy kilépett annakidején a *Rotschild* A. M. és társa cégéből. Utazni akart, hogy visszaszerezze egészségét. A chicagói kereskedői világban jó hir-

neve volt az elhunyt, aki 1851-ben született Stettinben s zsenge korában került davenporti fivéréhez. 18 éves korában már a cég tagja volt. Pár évvel később Chicagóba helyezték át a ruhatüzletet s a millió itt szaporodott milliókkal. Kinek szerzett boldogságot e nagy vagyon. *Rotschild* is egyike ama gazdag szegényeknek, akik irigyelhetik a szegény gazdagok sorsát.

* **Nagyvárad a Kossuth ünnepélyen.** *Kossuth* Lajos emlékezetét országszerte megünneplik a folyó évi szeptember hó 19-én Budapesten ekkor teszik le a nagy hazafi nyugvóporai felé a tervezett díszes mauzoleum alapkövét. Az ünnepélyre, a melyen az összes függetlenségi képviselők jelen lesznek, Nagyváradi városát is meghívták.

* **Lőgyakorlat golyóval.** Tenke vidékén szeptember 10-én a gyalogság és tüzérség lögyakorlatokat tart éles töltéssel. *Lőrinczy* Dénes h. ezredes megkeresésére az alispán intézkedett, hogy erről a szomszédos községek tudomást vegyenek s az elővigyázati intézkedéseket megtegyék.

* **A budapesti bazilika oltárképei.** A lipótvárosi Szent István bazilika főoltára művészi faragvány lesz, de két oldalt a falmezőre hatalmas oltárképek készülnek. Az egyik, melyet *Benczur* Gyula fest, azt a jelenetet ábrázolja, a mint Szt. István felajánlja Máriaanak a magyar koronát. A másik kép széles fesztület lesz, melynek festésével a fővárosi tanács *Stettka* Gyula festőművészt bizta meg.

* **Befizetések.** A „*Polgári takarékszövetkezet*” 5-ik évtársulatának holt napi befizetési ünnep miatt d. e. 9—11-ig teljesítendő.

* **Véres verekedés.** Bihar-Püspöki fiatal-sága bálozott szombaton, ennek természetes következménye, hogy a derült kedvű legénység öltre ment, s duhaj kedvét egymás vérével akarta lehűteni, a mi be is következett. Ugyanis az összezördült legényeket három csendőr szét akarta választani és az erre még jobban elmérgesedő dulakodásban az egyik csendőr *Kun* Károly b.-püspöki 22 éves legény oldalába szurt. A súlyosan sérült legényt beszállították a biharmegyei közpórházba. A főszolgabírótság pedig megindította a vizsgálatot.

* **Tolvaj szolga.** *Karácsony* János éveken át *Mayr* Sándort szolgálta becsülettel, hűségesen, míg egyszerre megunt a tisztességet, s gazdája ezüst evő eszközeiből az értékesebb darabokat a Nagypiaczon próbálta értékesíteni, a mi a posztoló rendőrnek feltűnt és *Karácsony* a rendőrségre kísérte, ahol töredelmesen bevallotta, hogy az ezüstműt volt gazdájától lopta.

* **Kézre került szélhámos.** Nemrégiben irtak ismét a lapok arról az excentrikus külsejű biczegő alakról, a ki meguntva itt Nagyváradon a betűket róni 80 krért nap-számba, felcsapott lapszerkesztőnek, természetesen csak névleg, természetben pedig a napot lopta hol itt — hol ott széles e hazában. Ez érdemes ur, kit *Bige* Györgynek kereszteltek, már évek óta a büntető törvénykönyvbe ütköző manipulációkkal kereste kenyerét; soha meg nem jelenő könyvekre szedve az előfizetési pénzeket. Egy időben Szegeden viselt dolgait tárgyalta a vidéki sajtó, s már akkor elrendelte körözését a budapesti törvényesék több rendbeli csalás miatt, de az érdemes ur mind ezideig megmenekült, s úgy látszik vigan élte világát, hisz legutóbb is a Balaton mellett nyaralt, sorba járva a Balaton parti fürdőket mindenütt szélhámoskodva, mignem egy fürdővendég a minap leleplezte a nyaraló szerkesztőt. Így került aztán a kemecseli csendőrség kezébe, honnan egyenesen Budapestre kísérik.

* **Az amerikai magyarok zászlaja.** Tengerentúl, Amerikában élő honfitársainknak tudvalevően zászlót küld az Országos Nemzeti Szövetség. Meghatóan és szépen búcsuztatták a zászlót, mely a haza emlékéért viszi messze idegenben élő honfitársainknak. *Balás* Arpád hangulatos beszédben búcsuztatta a magyarság szimbolumát nagy utja előtt. A beszédet lelkesen megélték. Utána *Zseni* József meghatóan válaszolt az előknek. Boldogsága és büszkesége, hogy ő viheti ki a zászlót az amerikai magyaroknak. Az összes lobogókat meghajtották, a dalosok rázendítettek a Himnuszra, mint az egész közönség velük énekelt és a zászlóval bevonultak a pályaudvarra. 8 óra 50 perczkor kirobogott a vonat. A zászlóval szeptember elsején érkeznek meg New-Yorkba, ahol impozáns módon fogják fogadni őket.

* **Hymen.** *Kesztenbaum* Márkus S.-A.-Ujhelyről eljegyezte *Mähler* Teréz kisaszonny.

* **Vakmerő rabló suhancz.** Vasárnap reggel történt a Lukács György-utcán, hogy *Muskó* Demeter dobresti gazda holmi apróságokból árult pénzecskéjét olvasgatva a vasúti állomás felé igyekezett. A szegény együgyű ember annyira elmerült a pénz olvasásába, hogy észre se vette, mikor egy vakmerő suhancz váratlan a zacskójába markolt és 8 frtot elkapva futásnak eredt. A szegény ember kétségbeesetten iramodott utána s dulakodva próbálta visszaszerezni elrablott pénzét, de a rabló csavargó ügyesen kiszabadult kezei közül, mielőtt segítségére jöhettek volna az ügyefogyott kis emberkének. Csak a rabló kalapja maradt *Muskó* Demeter birtokában, így mégis valószínű, hogy csakhamar kézrekeríti a rendőrség a vakmerő suhanczot.

* **Schenk tanár meghalt.** Bécsből jelenti tudósítónk, hogy *Schenk* tanár, aki a golya kormányozhatóságáról irt könyvével annak idején Európaszerte feltűnést keltett, tegnap Schwanbergben (Stájerország) elhunyt. *Schenk* tanár tudvalevőleg rendelkezési állományban volt, minthogy könyvének megjelenése után konfliktusba keveredett az egyetem tanácsával. *Schenk* azóta visszavonultságban töltette napjait a schwanbergi kastélyban.

* **Megmérgezte magát.** *Ugarek* Józsefné született *Borbély* Erzsébet *Damjanics*-utczai 22. sz. a lakásán tegnap délután férje távollétében, öngyilkossági szándékból *Antropin* oldatot ivott. Hazatérő férje már iszonyu kínok között találta, s orvosért küldött, ki konstataálta az életveszélyes mérgezést. A szerencsétlen asszonyt, ki súlyos belső sérüléseket szenvedett beszállították a biharmegyei közpórházba, hol még az est folyamán kihallgatta *Pataky* Károly rendőrfogalmazó. A szerencsétlen haldokló tetteinek okául nyomoruságos szegénységet és életuntóságát említette.

* **Felülfizetések.** A Nagyváradi függetlenségi és 48-as népkör nyári táncvizgalmá jövedelméhez következők voltak szivesek felülfizetéseikkel hozzájárulni, melyért ez uton mond köszönetet a szives felülfizetőknak a nagyváradi függetlenségi és 48-as népkör választmányá. Felülfizettek: *N. N.* 6 korona, *Szokoly* Tamás 3 korona 50 fill., *Balogh* Döme 3 korona, *Schwartz* Izidor, *Széles* Lajos 2 korona 50 fillér, *id. Borsos* József, *Czeglédy* Sándor, *Daday* József, *Juhász* Benedek, *Keledy* József, *Mertz* János, *Mokri* János, *Nagy* Lajos, *Palóczy* Károly, *Stern* Hermann, *Sulyok* István, *Tomóczy* Mihály 2—2 koronát, *Óváry* Lajos, *Weisz* Lajos 1 korona 50 fillér, *Fenesy* József, *Vura* Péter 1 kor. 20 fillér, *Bereczky* Sándor, *Eszenyi* János (B.-Ujfalú), *Flanta* Mihály, *Háber* József, *Katona* Mihály, *Löwy* Ignác, *Milibák* József, *Molnár* János, *Piskolti* Albert, *Szücs* Ferencz, *Vicsay* István 1—1 koronát, *Nagy* János 50 fillért.

* Az összeégett menyaszony temetése. Tegnap reggel nagy részvét mellett temették el a petrolium által összeégett szerencsétlen Grünbaum Szerénát. A vizsgálat megerősítette, hogy a tüzre petroliumot öntött, így akarván azt éleszteni a kicsapott lángtól fogott tüzet a ruhája. A hatóság megállapította, hogy senkit nem terhel gondatlanság s a szegény leány saját vigyázatlanságának lett az áldozata.

* Találtak egy Száva József névre kiállított munkás igazolványt. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrség 4-ik számú szobájában.

x Megérkeztek a nyári idényre a legsebbebb cipő árak, melyek szép és csinos kiállításuk mellett, az előre haladó idény miatt 25 százalékkal olcsóbbak, mint voltak. Nagyszerű újdonságok Chewreox, Box és sárga cipőkben. Alkalmi vétel esernyőkben és harisnyákban. **Nádor Henrik** és Társa Nagypiacz-tér, Kereskedelmi Csarnok.

EGYESÜLETEK.

Elhalasztott választmányi ülés.

A következő sorok közzétételére kérték fel lapunkat:

Van szerencém a *Biharmegyei és nagyváradi nőegylet* választmányi tagjait értesíteni, hogy a f. hó 19-re kitűzött választmányi ülés közbejött akadályok miatt elmarad.

Nagyváradi, 1902. aug. 18.

Az elnökség.

A nagyváradi 48-as Népkör gyűlése. Vasárnap délelőtt gyűlést tartott a nagyváradi függetlenségi és 48-as népkör.

Daday József elnökölt; jelen voltak: Beczkay Lajos, Oláh Lajos, Schwartz Izidor, Weisz Lajos, Katona Mihály, Bujdosó Lajos, Cser János, Mokri János, Molnár János, Széles Lajos, Szűcs Ferencz stb.

Elnök Daday József megnyitja után Weisz Lajos pénztárnok tett jelentést a kör bevételeiről és kiadásairól a mely a múlt évihez arányitva kedvezőnek mondható, majd ugyancsak Weisz Lajos tett jelentést a kör által július hó 13-án a Karger nyári mulatójában rendezett táncestélyről, mely 92 korona 20 fillért jövedelmezett, ugyancsak az ő ajánlatára ezen jelentések kapcsán megbizta a választmány Katona Mihály könyvtárnokot a táncestélyre felülfizettek névsorának a helyi lapokban közzétételével, majd Beczkay Lajos alelnök tett jelentést egy általa elkészített gázlobogóról, ugyancsak ezzel kapcsolatban megbizta őt és Oláh Lajos gazdasági elnököt a választmány egy szép nemzetiszínű lobogó elkészítésével, valamint Stern Hermannal egyetértőleg a kör biliárd asztalának alkalmas időben kijavíttatása és behuzásával.

Ezután Katona Mihály könyvtárnok tett jelentést az általa összeszállított Sebő Imrénél rendeltetett 400 drb. könyvtári jegyzék elkészítéséről. A »Gyermekbarát«-nak a körhöz intézett taggyűjtő iver taggyűjtés céljából a kör helyiségében kitétetni határozatott. Mokri János indítványára a július 13-án rendezett táncestély rendező bizottságának a kör érdekében tett fáradozásaiért köszönet szavaztatott.

Borbélyok és fodrászok gyűlése. A nagyváradi borbélyok érdekeik megvédésére szakegyületet akarnak létesíteni. Erre vonatkozólag a következő felhívást adták ki: Nagyváradi város szakképzett borbély és fodrász iparosaihoz és segédmunkásaihoz! Szaktársak! Mi fodrászok, kik hosszú éveken keresztül küzdöt-

tünk addig, míg iparunkat elsajátítottuk és küzdünk ma is, látjuk és szomorúan kell, hogy tapasztaljuk azt, hogy városunk falai között gomba módra szaporodik azoknak száma, kiket »Kontár« czímmel szoktak titulálni. Szaktársak! Mi érezzük legjobban súlyát annak, hogy városunk falai között olyan emberek is, kik még azt sem tudják, hogy mire való a fodrász ipar, ipart váltanak és arra törekednek, hogy bennünket, kik hosszú éveken keresztül tanultuk meg iparunkat, teljesen tönkre tegyenek. Ezen ocsmány merénnyel szemben férfias állást kell, hogy foglaljunk és ennek megállítása céljából arra kérjük a t. szaktársakat, hogy folyó hó 19-én este 8 órakor a tüdőző lakanya nagytermében nyilvános szakküldést fogunk tartani a következő napirenddel: Az alapszabálytervezet felolvasása és jóváhagyása. Minden fodrász és borbély iparosnak és segédmunkásnak, ki iparágát tanulta, kötelessége ezen gyűlésen megjelenni. Szaktársi üdvözléssel **Bánáthi Márton**, elnök. **Szűcs Ferencz**, titkár. **Medgyesi Károly** jegyző.

A „Gyulavidéki róm. kath. néptanító-egylet» Gyulán, 1902. évi augusztus 26-án a központi iskola emeleti helyiségében *közzgyűlést* tart, melyre az egylet tagjai ezenel tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. A gyűlést megelőzőleg, reggeli 8 órakor szeméise az anyateplomban, hol a tagtársak testületileg vesznek részt.
2. Elnöki megnyitó beszéd.
3. A szemléltetés a számtan tanításánál. Értekezés: Székely Lajostól.
4. A tanító, mint méhészt és selyemtenyésztő. Értekezés: Kelemen Lászlótól.
5. A tanítók országos életbiztosítása, előterjesztő: Domonkos János.
6. Titkári jelentés.
7. Pénztári jelentés.
8. Tárgyalásra kiűzettek:
 - a) testi fenytésben a tanító jogköre;
 - b) minő eredményre jart az V. és VI. osztályban az oktatás?
 - c) az osztályismétlés káros hatása.
9. Jelentés: az országos tanítói nyugdíjtörvény reviziója ügyében kifejtett egyesületi működésről s annak eddigi eredményeiről.
10. Indítványok.

Délben 1 órakor közebed a Göndöcs népkerti pavillon dísztermében, melyre a gyűlésen megjelenő tagtársak mindnyájan hivatalosak. Gyulán, 1902. aug. 15-én.

Székely Lajos, tanító, egyleti jegyző. **Kny Antal**, ker. esp., egyleti elnök.

Jegyzet. Az egylet tagjai Gyulán szállás és étellemezéssel — régi szokás szerint — szívesen elálatnak; kéretnek azonban, hogy eljövételüket Székely Lajossal lehetőleg előre tudassák.

Az országos tanítói segélyalap és az egyleti 1—1 korona évi tagdíj egyidejűleg Takácsy Lajos pénztárnoknál befizetendő, avagy meg nem jelenés esetén postán beküldendő.

Jóváhagyott alapszabályok. A biharnvári függetlenségi kör alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

MULATSÁG.

Vörös Kereszt bál. A *Schlauch* Lőrincz bíbornok-püspök halála miatt elmaradt vörös kereszt-egyleti bált a »Nagy-Szalonta Vidéki Vörös Kereszt-Választmány«, saját pénztára javára szept. 6-án fogja megtartani a népkerti vígadóban. A nagyszámu rendezőség élén **Markovits Antalné** és **Szél Kálmán** egyleti elnökök, **Lovassy Liptai** Ilona báróné, egyleti elnök, **Szikszay** Lajosné, dr. **Beöthy** Pál és **Fráter** Emil, vig. biz. alelnökök, **Sütő** Antal, titkár és **Fabian** L. Dezső pénztáros állanak. Belépő díj: Személyegyet 2 kor. Család-jegy 5 korona.

Czipészek mulatsága. Kittenőben sikerült táncestélyt rendezett vasárnap Karger Sándor nyári mulatójában a nagyváradi czipészek és csizmadiák szakegylete. A mulatóra jelen voltak:

Asszonyok: Ács Zsigmondné, Eszterhaji Andrásné, Futó Józsefné, Bugyi Imréné, Marozsán Józsefné, Klein Viktorné, öz. Bocza Péterné, Kotta Endréné, Bus Dnmeterné, Sallai Józsefné, Lapátisky Györgyné, Jenei Jánosné, Miliczky Józsefné, Szegedi Imréné, Német Józsefné, Argyelán Mózesné, Máh Károlyné, Szabó Mihályné, öz. Rothné, Tóth Józsefné, Bedő Imréné, Oláh Józsefné, Szlabej Gusztávné, Váradai Lászlóné.

Leányok: Weisz Veronka, Ács Teruska, Reznér Berta, Eszterhaji Rózika, Bugyi Juliska, Futó Ilonka, Futó Etelka, Klein Pepi, Argyelán Mária, Bus Mariska, Csallai Juliska, Csallai Mariska, Rácz Margit, Márton Erzsébet, Jenei Mariska, Szabó Jolán, Német Jolánka, Hegyesi Mariska, Köteles Erzsike (Tenke), Rippai Rózsika, Goldstein Berta, Tobiás Linka, Goldstein Juliska, Fülöp Giza, Argyelán Erzsike, Graf Ilona, Csete Mariska, Simon Katalin, Erdősi Karla, Frank Fáni, Köteles Piroška, Tóth Rózsika, Szőke Zsófia, Bedő Erzsike, Oláh Etelka, Oláh Katicza, Molnár Erzsike, Grünfeld Giza, Herskovits Róza, Főrizs Mariska, Szabó Ágnes, Székely Erzsike, Nagy Juliska, Szlabej Jolánka.

IRODALOM.

Megszűnt vidéki lap. A »Tenke és Környéke« czímmel néhány héttel előbb megindult heti lap, melynek a felelős szerkesztője *Bittera* Béla végzett betűszedő volt, harmadszori megjelenés után megszűnt. A szerkesztő ur felszedte az előfizetési pénzeket és aztán — megszökött. *Werner* Kálmán tenkei főszolgabíró azonnal intézkedett a »kis szökevény« körözése iránt.

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irta: Sienkiewicz Henrik. 63.

Bohun egyet tapsolt s több ember rontott be a szobába.

— Motozzátok meg ezt a ficzkót!

— Csak semmi erőszak. Nemes ember vagyok, ezért a törvény előtt fogsz felelni!

Sagloba is közbeszólt, hogy hagyják békében a fiut, de azalatt átkutaták már a zsebeit s találtak is két levelet nála, amelyeket Bohunnak adtak át. Bohun persze nyomban kiparancsolta az embereit a szobából, mert nem akarta elárulni előtök, hogy nem tud olvasni sem. Mikor megint hármásban voltak, odanyújtotta a leveleket Saglobának.

— Olvasd, kériek.

Sagloba olvasni kezdte.

— Kurevic herczegasszonyok, Roslogiban.

Bohun ráordított az apródra.

— Es azt hazudtad, hogy nem is tudod, merre van Roslogi és kik azok a Kurevicéi!

— Azt tettem, amit a gazdám parancsolt.

Sagloba habozott, hogy fölbontsa-e a levelet. A nemesi pecsétet mégis csak tisztelni kell! De Bohun megnyugtatta.

— A főhetman megbizott, hogy minden levelet átolvassak. Fölbonthatod bátran.

— Nagyasszonyom! Parancsolóm! szölt a levél, adom tudtadra, hogy Kudakban vagyok már, ahonnan Isten segédelmével még ma reggel utnak indulok a Sics felé. Éjszaka írom e levelet, álmatlanul a gondtól és a félelemtől, vajjon nem fenyeget-e veszedelem annak a gaz Bohunak és jeies cimboráinak a részéről? Grodsicki is azt jósolja, hogy véres nagy háború lesz nemsokára, esdve kériek tehát, induljatok azonnal Lubnieba, be se várjátok, amíg felszarad a puszta, inkább menjetek lóháton. A nál is inkább kériek erre, mert én aligha jövök

vissza idejére. Tedd meg, amire kérlek, hogy így nyugodtan nezhessék a jövőbe, amely nekem boldogságot ígér. Azt hiszem, most fölösleges is már, hogy Bohunt áltassuk, keresd föl a herceget, kérd őt fel Helena gyámjaul, ő aztán gondoskodik rólatok. Őszintén tisztellek és köszöntelek.

— Hallod, Bohun pajtás, szarvakat rak a homlokodra a kapitány! Hát egy leány körül csaptatók a szelet? No, sebj, velem is megeseit már ilyesmi, amikor...

Az adomájába azonban belé sem kezdett, amikor odapillantott Bohunra. Halotthalványra torzult az arca, görcs rángatta, szeméit lecsukta, rettenetes tusát vihatott magában.

— Mi a bajod, pajtás?

Bohun intett, hogy ne kérdezze, aztán vaczogva, nehezen nyögte:

— Olvasd tovább! Olvasd a másik levelet!

— Helena hercegnőnek szól.

— Olvasd! Hamar!

— Edes, drága, szerelmemes Helenám, szívbeli királynőm, parancsolóm! Soká leszek távol tőled, megkértem tehát a nénédet, hogy vigyen Lubniebe, ahol nem fenyegeti az erényedet a Bohun durvasága s ahol nem érheti baj boldog szerelmünket...

— Elég! — ordította Bohun és föluggott az asztal mellől, rárohant Rzenzianra és kis fejszéjével beuzta a mellét. A szerencsétlen fiú a rettenetes csapásra vértől borítva összeesett, Bohun pedig Saglobához ugrott s kikapta kezéből a levelet. Pajtása ijedten huzódott vissza a sarokba, de magával vitte oda is a boroskancsót.

— Az atya, Fiu és Szentlélek nevében mi lett? Megőrültél? Elvesztetted az eszedet? Térj magadhoz, dugd a fejedet egy sájtár hideg vizbe! Az ördögbe is hát nem hallgatsz rám?

— Vért! vért! — ordított Bohun.

— Tisztára megbolondultál! Hát nem elég ez az ártatlanul, bűnben kiontott vér? Látod, ez a szegény fiú alig lélegzik már! Az ördög bujt beléd, vagy magad vagy a sátán!

Akközben oda sompolygott a mozdulatlanul fekvő Rzenzianhoz és megtapogatta a szívét. Bohun üvöltött, mint egy farkas, a két kezébe fogta a fejét, amelyet majd szétrepesztett a fájdalom és a düh. Végig esett a padlón, de csakhamar föl pattant és kirohant a folyosóra.

— Menj csak a veszedbel! Törd szét a fejedet a falon, azt sem báuom. Hát ki látott már ilyesmit? Ez a szegény fiú, Istennek hála, él. Most majd meglátjuk, hogy nem hazudott-e, hogy valóban nemes ember-e?

A térdére emelte Rzenzian fejét és a Dupla híres borából csöppenként öntött a szájaiba.

— A finom bor a legbiztosabb nemesi próba. Mert a zsidó vér sustorogva forr, ha ital vegyül beléje, a lomha paraszt vér még lustábbá lesz, de a nemes vér fölbuzdul, szépen összevegyül a drága nedűvel és bátorítja, erősíti a testet, szárnyassá teszi a lelkét.

Rzenzian nyögni kezdett.

— Ahá, jó ital, ugy-e? Mind meginnád? No, hagyj nekem is belőle! Most már biztos a gyógyulásod. Majd elrejtelek az istállóba, hogy szét ne tépjen ez a kozák farkas.

Fölkapta az apródot, kivitte az istállóba, lefektette s elfuttatott egy katonát az orvosért. Aztán Bohun keresésére indult.

— Lóra ült, mondták a katonák és a táborba lovagolt. Meghagyib nekünk, hogy álljunk indulásra készen s nyergeljük föl a lovainkat.

— Az enyémet is fölnyergeltétek?

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Ő Felsőge Bécsben.

Bécs, aug. 18. Hir szerint a király 19-én Ischlből ideérkezik, hogy a spanyol anyakirálynét üdvözölje és másnap délután visszatér Ischlbe. (M. T. I.)

A király születésnapja Bécsben.

Bécs, aug. 18. Az egész éjjel tartott eső miatt a Schmelzre való diszkivonulás elmaradt s a helyett a fogadalmi templomban ünnepi istentiszteletet tartottak a bécsi helyőrség számára. Ott voltak a Bécsben lévő összes főhercegek, a vezérkar főnöke, a hadtestparancsnok, a tábornoki kar, az idegen katonai attaslék és a szolgálatban nem lévő katonatisztek. Reggel ébresztő és a szokásos ágyulövések jelezték az ünnepet. (M. T. I.)

Szell Kálmán diszebédje.

Budapest, aug. 18. (Saj. tud. táv.) Szell Kálmán ma délután öt órakor diszebédet adott, melyen a kormány tagjai, a városi és állami hatóságok fejei vettek részt. A bankett végeztével Rátótra utazott.

A braganzai herceg eltűnt.

Budapest, aug. 18. (Saját tud. táv.) Ferencz József braganzai herceg mint jelentik Londonból nyomtalanul eltűnt. A hír nagy szenzációt keltett.

Az olasz király útja.

Bern, aug. 18. A svájci szövetség-tanács tagjai az olasz királyt Gveschenennél fogják üdvözölni augusztus 26-án. A király egy óráig fog itt időzni. (M. T. I.)

A parzsa sah Doverben.

Dover, augusztus 18. A perzsa sah tegnap délután ideérkezett. Calaisba két angol czirkálóhajó ment eléje. Megérkezésekor Artur connaughti herceg kíséretével és a perzsa követség tagjaival a sah hajójára ment és üdvözölte őt. A fogadás nagyon fényes volt. Az erődök és a czirkálóhajók üdvözlő lövéseket tettek. A parton diszszázad volt felállítva. A sah ma tovább utazik Londonba. (M. T. I.)

Követelik az apácák visszahívását.

Lesneveu, aug. 17. Finistere-megye községeiből sok küldöttség ment Guimperbe, a hol holnapra tüntetést terveznek és a megyetanácsnak petíciókat akarnak átadni, a melyben a tanító-apácák visszahívását követelik. (M. T. I.)

Hajók összeütközése.

London, augusztus 18. A Lloyd a következő táviratot kapta Fokvárosból: Amikor a Mighfield angol bárka tegnap éjjel Cardiffból jövet erős viharban az itteni kikötőbe érkezett, összeütközött az ott horgonyzó Kaiser nevű hamburgi gőzessel. A bárka azonnal elsüllyedt. A rajta levő emberek közül 23 vízbe fullt, 4 megmenekült. Hogy a Kaiser-t megmentették-e nem tudják. (M. T. I.)

Kilencz magyar.

Budapest, aug. 18. (Saj. tud. táv.) A »Rendeleti Közlöny« mai száma közli a bécsi Theresianum kinevezéseit. A 87 kinevezett hadnagy között mindössze kilencz magyar. Bizony nagyon kevés.

Árviz Kinában.

Hongkong, aug. 18. Kwangsi tartományban nagy árviz van. Eddig mintegy ezer ember pusztult el az árbán. Hongkongban is 10 ember fulladt bele a vízbe. (M. T. I.)

Öngyilkos kereskedő.

Budapest, aug. 18. (Saj. tud. táv.) Scheinberger József hetvenöt éves fővárosi kereskedő ma este a deák-téri földalatti villamos elé vetette magát. Súlyos és életveszélyes sérülésekkel szállított a kórházba. Tettének oka ismeretlen.

A búr tábornokok útja.

London, aug. 18. A búr tábornokokat a waterloói pályaudvaron nagy lelkesedéssel üdvözölte az ott összegyűlt tömeg. Botha titkára, Brebner azt mondja, hogy a tábornokok rendkívül meg vannak elégedve azzal a fogadással, a melyben Edvárd király őket részesítette. A találkozáson, a mely nagyon rövid volt, politikáról nem volt szó.

Brüsszel, aug. 18. Krüger és a búr vezérek között hir szerint nagy az elhidegülés azért, mert Botha, De Wett és Delarey az angol királynál kihallgatáson voltak.

KÖZGAZDASÁG.

Az államvasutak új személydijszabása. Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter rendelete folytán a magyar királyi államvasutak igazgatósága a jelenleg érvényben levő személydijszabáson változtatásokat tesz. Két új zónát állítanak fel és a távolsági forgalom első szakaszának beosztását az átmenet arányosabbá tétele szempontjából 10—20, illetve 30 fillérrel fölemelik. A miniszter utasította a magyar királyi államvasutak igazgatóságát, hogy az új személydijszabást sürgősen dolgozza ki és még az év folyamán oly időben terjeszse jóváhagyás elé, hogy az új dijszabás mielőbb, de legkésőbb a jövő évi január elsején életbeléptethető legyen.

Reich Jenő és Társa Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata: —

Értéktőzsde.

Budapest, aug. 18.

Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Államvasut	—
Rimamarányi	509.50
Magyar jelzálog	472.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, aug. 18.

Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	6.—
Káposzta, repce, aug.	— 96

Kiválasztott árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. aug. 18-án.

Magyar aranyjárdék 4%	121.26
Magyar koronajárdék	97.90
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	118.60
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ban	119.—
Magyar földterhermentelési kötvény 4%	97.90
Italmérési jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavónföldterhermentelési kötvény	97.50
Magyar nyereségy-sorajegy-kölcsön	204.—
Pénzszabályozás szept. sorajegy-kölcsön	162.—
Osztrák járdék papírban	101.50
Osztrák járdék papírban	101.50
Osztrák járdék aranyban	121.50
Osztrák korona járdék	99.50
Osztrák államsorsjegyek	152.50
Osztrák magyar bank részvény	15.82
Magyar hitelbankrészvény	780.25
Osztrák hitelintézet részvény	716.75
Párisi visita	95.16
20 frnkos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.—
Londoni visita	239.70
20 márkás arany	23.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Miért harag-
szol?
barátom.

Talán nem jár jól az órád. Oh hagyd el; ezeknek az óráknak már többé van a javítása mint az egész értéke.

Na ha csak az a baj, ajánlok neked egy jó órát, mely az én órámat is pontosan kijavította, s minden órát kivétel nélkül egy évi jótállás mellett

Csak 90 krajczárért,

óraüvegeket csak 10 krért ad, ugyszintén a legjobb órákat és ékszereket jutányos árban raktáron tart.

Kepes Márton, 226.

műorás Nagyváradon színház oldala mellett.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

13483—1902. sz.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint I. fokú Iparhatóság közhírré teszi, hogy *Sajósi Ignác* Szent-János-utcai zálogkölcön üzletében a lejárt és meg nem hosszabbított illetve ki nem váltott zálog-

tárgyak 1902. év szeptember hó 3-án reggel 8 órakor kezdődő nyilvános árverésen el fognak adatni.

Ezen árverésről az érdekelt elzálogosítók oly figyelmeztetéssel értesítettek, hogy az árverés alá kerülő összes tárgyak tételszámai a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján valamint a zálogüzletben kifüggesztett jegyzékből megtudhatók.

Nagyvárad, 1902. augusztus 13-án.

Gerő,

r. főkapitány.

284.

**A Mezey féle házban
(Kossuth Lajos-utca)**

egy 5 szobás

I. emeleti lakás 278

november 1-től kiadó.

994—1902. végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bir. v. hajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad vidéki kir. járásbírósnak 1902. évi V. 695/1. számú végzése folytán dr. Stokker József ügyvéd által képviselt Komáromy Jolán mező telegdi lakos felperes részére *Komáromy Jenő* m.-telegdi lakos alperes ellen 4000 és 1000 kor. követelés jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alper. stól lefoglalt és 3764 kor.-ra becsült ingóságokra n.-várad-vidéki kir. bíróság 1902. V. 695/2. számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyi-

ben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán és üzlet helyiségében Mező-Telegdi községben leendő megtartására határidőtől 1902. évi augusztus hó 21. napjának délelőtti 9 órája kintzetik, amikor a bíróság lefoglalt bolti áru cikkek, bor, butorok, ló, szekér, vályogok, varró gép s egyéb ingóságok a legelőbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számított.

Kelt Nagyváradon, 1902. évi augusztus hó 8. napján.

Bosnyák Gergely,

288.

kir. bir. végrehajtó.

Van szerencsém a n. érdemi közönség tudomására hozni, hogy férjem **Tóth Lajos** kályhás elhunyt és előnyösen ismert jó hírnévnek örvendő műhelyét a saját felügyeletem alatt **Gönczy Gyula** ur. üzletvezetőm közreműködésével tovább is folytatni fogom.

Ez alkalommal felhívom a n. é. közönség b. figyelmét ujonnan készített remek kályhámra.

Üzletemet továbbra is a t. közönség pártfogásába ajánlva, vagyok

tisztelettel

Özv. Tóth Lajosné,

277.

Nagyváradon, Fürdő-utca 466. sz.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
bábi meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naplárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.